

och tvivelsutan från senantikens bokstavsväsen lånat kryptografiskt konstgrepp. Det finnes bl. a. meddelat om kejsar Augustus, att han använde en chiffer, grundad på just detta förfaringssätt.

Av uttalanden i fornisländsk litteratur, t. ex. Egilsagan, framgår det, att runors användning i magiskt syfte var en vanskelig, för att icke säga omöjlig sak för en oinvigd. En värmländsk bonddräng ristade runor i syfte att väcka kärlek hos en flicka, men därav blev denna dödssjuk. Egil omtalar, att runorna, som ristats av en okunnig, voro tio och att den nämnda runkombinationen bragt ofärd åt flickan. Har runornas verkliga ordningsföljd varit en hemlighet, är misslyckandet högst begripligt. Söka vi den magiska orsaken till 10-talets ödesdigra verkan, finna vi den, om vi beakta, att det tionde tecknet i utkarkraden (se uppställningen på s. 15) är is-runan: denna har varit Hels runa, och den och dess tal ha tilltrots kraft att »göra kall», d. v. s. att bringa sjukdom och död (jfr s. 43). I det följande skall en serie av exempel anföras, som visar, att talet 10 i Norden särskilt använts vid skadetrolldom.

II.

Från dessa allmänna antydningar om runmagien ha vi nu att övergå till en utredning av varje särskilt teckens betydelse. Vi skola därvid finna, att om vi räkna *u*-runan (tecknet ŋ) såsom den första och vidare bokstav för bokstav följa de svenska runbrakteaternas ordningsföljd, på varje punkt i serien en överensstämmelse kan konstateras mellan runtecknens tal (1–24) och från annat håll känd talmystik. Samband med senantik bokstavsmagi kan i de flesta fall tydligt nog påvisas, och framåt i tiden erbjuder sig anknytning till en rad uppgifter i fornnordisk litteratur och till många meddelanden om delvis ännu fortlevande folklig tradition om tal med magisk betydelse.

1. Den första runan ŋ , tecknet för *u*-ljudet, har med all säkerhet ursprungligen burit ett namn med betydelsen 'tjur,